

© Deze tekst is auteursrechterlijk beschermd

Boek : Slimmer dan je baas
Auteur : Verhoeven S. & Van Nuland J

Bespreker : Annemie Desoete

Datum : 28/01/2009

In een notendop

Dit boek over dyslexie werd geschreven door twee personen met dyslexie. De auteurs zijn dus ervaringsdeskundigen, die vanuit hun eigen ervaringen beschrijven wat dyslexie is, hoe de informatieverwerking van dyslectici verloopt, wat van belang is in verband de psychologische en emotionele kanten van dyslexie, hoe lezen en schrijven kan verlopen, hoe men tot een betere communicatie kan komen, hoe men het werk best organiseert en wat de winst van dyslexie in de werkomgeving kan zijn.

De moeite?

Dit boekje is dus een aanrader voor wie iets wil lezen geschreven door personen met dyslexie. Wie echter op zoek is naar wetenschappelijk onderbouwde inzichten rond wat dyslexie is, welke verklarende hypothesen er momenteel toonaangevend zijn en hoe men kan verantwoord handelen (evidence based aanpak) ten aanzien van deze problematiek, komt in dit boekje niet aan zijn trekken.

Toch moeten we onthouden dat niet alle dyslectici beelddenkers zijn en dat ook het boek van Davis op zijn eigen ervaring als dyslecticus (en dus niet op wetenschappelijk getoetste inzichten die kunnen veralgemeend worden naar 'alle dyslectici') steunt. Ook moeten we voorzichtig zijn om aan ouders ook duidelijk te maken dat het hier om verhalen van verstandige personen met dyslexie gaat. Er zijn uiteraard ook minder verstandige kinderen met dyslexie of kinderen die tal van comorbide problemen hebben bovenop hun dyslexie en die ondanks het 'vechten voor succes' nooit manager of zo zullen worden.

Voor wie echter op zoek is naar heldere voorbeelden, citaten uit interviews met dyslectici en suggesties om te komen tot begrip voor dyslectici, komt in dit boek ruim aan zijn trekken. Dit boek is dus een verfrissende aanvulling op de handboeken 'over' dyslexie geschreven, net omdat het geschreven is door auteurs 'mét' dyslexie.

Wat?

Wie geïnteresseerd is in getuigenissen over de 'betekenis' en 'impact' van dyslexie, krijgt in dit boek een groot aanbod aan verhalen en uitspraken.

Zo schrijft Dirk bv. 'Hoewel ik vanaf mijn achtste weet dat ik dyslectisch ben en waarom taal een probleem is, heb ik jarenlang mijn best gedaan het toch te kunnen. Op de HAVO moest ik wel hard werken maar het ging prima – we hadden toen alternatieve spelling – en dyslexie was geen thema meer. Ik ging naar de lerarenopleiding en koos zelfs voor Nederlands. Literatuur en schrijfvaardigheden meed ik en ik volgde veel taalbeheersing en dramatische expressie. Taal is fantastisch. Niemand had het ooit nog over leerproblemen en dyslexie. Tijdens mijn dienstplicht moest ik kantoorwerk doen. Toen

was ik ineens weer dyslectisch. Ik was dan tot midden in de nacht met het schrijfwerk bezig, om te voorkomen dat ik fouten maakte. Ik ben toen erg geholpen door een collega die me de zin en onzin van taalregels liet zien. Daarom leerde ik waarom bepaalde regels toch echt wel belangrijk zijn.” (p. 59)

De auteurs steunen op het onderscheid dat Ronald Davis (de gave van de dyslexie) maakte tussen beelddenken (non-verbale begripsvorming) en lijndenken (verbale begripsvorming). Non-verbaal denken zou volgens Davis sneller gaan. De informatie die opkomt, blijft groeien en staat nooit stil (p. 18).

Wat volgens de auteurs ook een rol lijkt te spelen bij dyslectici is dat ze vaak zeer associatief denken en dat ze vaker dan andere mensen vanuit het grotere geheel vertrekken (deductief denken). De auteurs stellen verder dat ook het gevoel voor oriëntatie bij dyslectici vaak anders werkt. Ze zien dyslexie als 'hedendaags impressionisme'. De auteurs stellen verder dat heel wat dyslectici een laag zelfvertrouwen hebben, een vorm van afweer vertonen om de pijn niet te voelen, angst hebben om te falen, aan zelfveroordeling doen, een sterke bewijsdrang hebben, vaak boos zijn en problemen ontkennen. Werken aan dyslexie zou energie geven.

Een rode draad die door de loopbaan van veel dyslectici loopt is volgens de auteurs dat dyslectici, ongeacht de opleiding die zij hebben genoten, aan het einde van hun studieloopbaan een diploma hebben dat één of meerdere stappen lager is dan ze intellectueel eigenlijk aan zouden kunnen (en ze dus 'slimmer zijn dan hun baas'), aldus de auteurs (p. 139). Verder stellen ze dat uit Engels onderzoek gebleken is dat veertig procent van de 'nieuwe rijken' dyslectisch is.

Toch zou bij dyslectici die hun eigen weg vinden, het succes vaak ook een keerzijde heeft, vooral dat eenmaal men een soort vechtersmentaliteit ontwikkeld heeft het moeilijk is om die ook los te laten. De dyslecticus zou de neiging hebben om vanuit onzekerheid en angst heel hard te werken en het moeilijk hebben om succes te aanvaarden. Aan de andere kant zou hij wel degelijk een eigen manier ontwikkelen met dat succes daadwerkelijk te behalen, aldus de auteurs (p141).

Zo vertelt Alexander bv. 'Ergens in uitblinken was belangrijk voor mij. Natuurlijk lukte dat niet. Ik zat weliswaar op een HAVO-Atheneum school, maar ik deed de HAVO. In de derde klas had ik voor alle schriftelijke overhoringen bij Duits een 1+ voor de moeite, hoe hard ik ook leerde. Mijn moeder heeft het toen voor elkaar gekregen dat ik dit vak mocht laten vallen, maar dan moest ik wel voor Frans en Engels – mijn talen dus! – een zes halen. Alleen dan mocht ik over gaan naar de vierde klas HAVO. Voor het Franse idioom bleef ik gewoon enen en tweeën halen. Voor de grammatica scoorde ik echter zevens, achten en zelfs negens want hier ging het niet om de spelling ... Ik ging dus over. Ik zag dat jaar echter in dat ik niet de ideale zoon kon zijn. Mijn broer zat bijvoorbeeld al op de universiteit en mijn zusje op de PABO. Voor mij was dat allemaal kansloos. Na de vierde klas HAVO ben ik dus overgestapt naar de MTS. Ik had eigenlijk alleen aandacht voor dingen die ik leuk vond. Bijvoorbeeld voor het rockbandje waar ik tijdens de MTS in speelde. Toen deed ik ook mijn eerste managementervaring op: optredens organiseren voor zo'n twee- tot drieduizend mensen. Hier leerde ik dat ik het leuk vind om te onderhandelen en geld te verdienen. Ik stortte mezelf ook volledig op voetbal en atletiek, was zelfs ooit Nederlands kampioen polsstokspringen. Toen ik voor een stage achter de werkband

had gestaan, realiseerde ik me: 'Dit wil ik niet mijn hele leven doen'. Ik stapte op het kantoortje af dat uitkeek op deze werkplaats. Daar zat een aantal mannen te werken. Ik vroeg hen: 'Wat moet ik doen om hier te komen?' Het antwoord luidde: HTS of Universiteit. Dus besloot ik het praktijkjaar van de MTS over te slaan en me op te geven voor Economische Bedrijfstechniek op de HTS.

Via via kwam ik tijdens de HTS aan een stageplek bij een ingenieursbedrijf in Cambridge in Engeland. Ik mocht meewerken aan een bedrijfsplan en aan strategische beleidsvorming doen. Dat vond ik heel interessant. Maar mijn begeleider vertelde dat –

als ik hier mee verder wilde – de HTS niet voldoende was. Zijn advies luidde om geen economie te doen maar bedrijfskunde: dat zou minder lastig voor mij zijn. Voor die studie op de Universiteit in Rotterdam gold echter een numerus fixus. Ik werd uitgeloot. Een enorme domper, want ik was al zover gekomen. Toen schreed mijn bijleslerares van de lagere school een overtuigende brief. Ze zei dat het toch niet zo kon zijn, dat deze jongen, die door zijn dyslexie al zo lang werd omgeleid, nog meer tijd zou verliezen. Vijf dagen voor de colleges begonnen, werd ik toegelaten. Met een vriendje ben ik op de universiteit in hetzelfde tempo gaan studeren als op de HTRS. Zo behaalden we alle tentamens van het eerste jaar in het eerste trimester. Vooral de boeken over managementstrategie vond ik interessant; over het aansturen van teams en hoe je een eigen bedrijf runt. Omdat ik niet geconcentreerd kan lezen, las ik ze niet letterlijk, maar ik bladerde er door heen. Gelukkig zijn de meeste studieboeken gestructureerd. Ik begon met de inhoudsopgave en keek wat ik van die onderwerpen afwist. Verder volgde ik zoveel mogelijk colleges om te leren waar de voorkeur van de docent naar uit ging. Daarnaast heb ik me aangeleerd heel precies te luisteren wat mensen zeggen. Na mijn tentamens had ik nog ruim anderhalf jaar over om me volledig op het afstuderen in strategisch management te concentreren. Van mijn professor, bij wie ik ook student-assistent was, kreeg ik bovendien de mooiste stageplek aangeboden die er was' (p. 141-142).

Wie?

Sjan Verhoeven is directeur van Dynamika, een bureau voor organisatie-advies, training en coaching voor volwassenen met dyslexie . Jan van Nuland geeft met Valk&Uil workshops dyslexie voor studenten en docenten in het Hoger onderwijs.

Voor wie?

Het boek kan echter wel een hart onder de riem vormen voor ouders die een kind hebben met een leerstoornis. Dit boekje is ook een aanrader voor al wie te maken heeft met kinderen/jongeren en volwassenen met dyslexie en hun ouders of leerkrachten. We krijgen er tips naar hoe men lezen en schrijven voor sommigen minder beladen en belastend kan maken en hoe men ook op vlak van luisteren en spreken vooruitgang kan boeken. Er worden handvaten aangereikt voor een betere communicatie en het ontwikkelen van een goed werksysteem.

Meer info

over het boek...

- op de site van [Garant](#)
- website :
 - www.dynamika.nl/ (volwassenen met dyslexie)
 - www.werkendyslexie.nl
 - www.valkenuil.nl (workshops)
 - www.slimmerdanjebaas.nl/

op www.letop.be

- [fiche](#) uit de map Leerzorg
- [tips](#) voor in de klas en thuis

Nog interessante boeken rond dit thema + besprekingen

- [Medici](#) met dyslexie
- [Jesse](#) heeft dyslexie

Voordrachten en info-avonden

In de letop [agenda](#).